

ภายนอกห้องเรียน

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากธรรมชาติตามสภาพความเป็นจริง เด็กได้วิ่งเล่นออกกำลังกายอย่างเต็มที่และสนุกสนาน จากสนามเด็กเล่น เช่น เครื่องเล่นต่างๆมีไม้สี รถไฟ ม้าหมุน ม้าโยก ชิงช้า และห้องประกอบการเรียนรู้อื่น เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี ห้องสมุด ห้องศูนย์สื่อ ห้องพยาบาล ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือ

สรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนมีการจัดมุมต่างๆ เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบทบาทสมมุติ มุมศิลปะ และเกมการศึกษา ส่วนบรรยากาศภายนอกห้องเรียน มีการจัดตามสภาพความเป็นจริง เช่น สนามเด็กเล่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี ห้องสมุด ห้องศูนย์สื่อ ห้องพยาบาล

7. สื่อและแหล่งเรียนรู้

7.1 สื่อ คือ ตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่ง ไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากครูสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่ายเรียนรู้ได้ง่ายรวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การนำสื่อมาใช้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัยมีดังนี้

7.1.1 ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ

7.1.2 ใช้สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก

7.1.3 ใช้สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก

7.1.4 ใช้สื่อเพื่อพัฒนาการในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้านเพื่อให้การใช้สื่อสะดวกรวดเร็วและเป็นประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด

7.2 แหล่งเรียนรู้ มีหลักการจัดประสบการณ์ดังนี้

7.2.1 ภายในห้องเรียน

7.2.1.1 จัดมุมประสบการณ์ภายในห้องเรียน เช่น มุมหนังสือ มุมบ้าน มุมบล็อก มุมธรรมชาติ

7.2.1.2 ห้องคอมพิวเตอร์

7.2.1.3 สวนหย่อม

7.2.2 ภายนอกห้องเรียน

7.2.2.1 พาเด็กไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ เช่น วัด สถานี อนุสาวรีย์ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ไปรษณีย์

สรุปได้ว่า สื่อ และแหล่งเรียนรู้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราว เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้

8. การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยยึดถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดในแต่ละวัน ทั้งนี้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและวางแผนในการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กแต่ละคนได้รับพัฒนาเต็มศักยภาพตามจุดหมายของหลักสูตร

8.1 หลักการประเมินพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย

- 8.1.1 ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
- 8.1.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- 8.1.3 ประเมินในสภาพจริงในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
- 8.1.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือ และจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

8.1.5 ประเมินสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็กใช้แหล่งข้อมูลหลายด้านไม่ใช้การทดสอบ

นอกจากนี้ควรมีการประเมินพัฒนาการตามสภาพความเป็นจริงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และบันทึกพฤติกรรมต่างๆ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน โดยมีวิธีการดังนี้

1. การสังเกต ครูเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยมีเครื่องมือ การสังเกต เช่น สมุดบันทึก ตารางเช็คพฤติกรรม บันทึกประจำวัน
2. การสัมภาษณ์โดยการสังเกต การสนทนา ถาม - ตอบ ของนักเรียนครูเป็นผู้สัมภาษณ์แล้วจดบันทึก
3. การทดสอบสมรรถภาพโดยใช้เกณฑ์ตามแบบสมุดบันทึกพัฒนาการนักเรียนยึดเกณฑ์ดี ปานกลาง ควรเสริม

เกณฑ์การตัดสิน

1. หลังการประเมินพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักเรียน บันทึกระดับคุณภาพ ในช่องว่างของพฤติกรรมซึ่งแยกเป็น 3 ระดับคือ

- 3 หมายถึง ดี พัฒนาการในเรื่องนั้นๆเกินปกติอย่างเห็นได้ชัด
- 2 หมายถึง ปานกลาง พัฒนาการมีในเรื่องนั้นๆเท่าเกณฑ์ปกติ
- 1 หมายถึง ควรส่งเสริม พัฒนาการมีในเรื่องนั้นๆต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

2. เมื่อประเมินพัฒนาการของเด็กรายบุคคลด้านต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว เขียนระดับคุณภาพลงในช่องของแต่ละภาคเรียนที่ทำการสังเกตในสมุดรายงานประจำตัวและสมุดบันทึกพัฒนาการเด็กโดยละเอียด

3. ครูสรุปผลการพัฒนาการของแต่ละภาคเรียนตามรายการที่กำหนดแล้วบันทึกลงในสมุดรายงานประจำตัวเด็กและสมุดบันทึกพัฒนาการเด็กก่อนส่งให้ผู้บริหารลงชื่อรับทราบทุกภาคเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

1.1 งานวิจัยในประเทศ

จงใจ ขจรศิลป์ (2532 : 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระ กับแบบครูชี้แนะ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระ กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

พัชรินทร์ จ้อยจุมพจน์ (2533 : 63 – 64) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนด้วยการใช้คำถามขยายความคิดแบบครูมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการหาคำตอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กอายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนวัดนาคปรก กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนด้วยการใช้คำถามขยายความคิดแบบครูมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการหาคำตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพหลังการทดลองความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนด้วยการใช้คำถามขยายความคิดแบบครูมีส่วนร่วม สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้คำถามแบบครูไม่มีส่วนร่วม

นิรัตน์ กรองสะอาด (2535 : 62 – 72) ได้ศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมายที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยศึกษานักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมายมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นกว่าก่อน

การทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง 17.53 และหลังการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 37.93

วารุณี นวลจันทร์ (2539 : 78 – 87) ได้ศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนสว่าง อำเภอกุศขำบุรี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกคติดังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง 17.20 และหลังการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 26.20 ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง 17.13 หลังการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 20.46

กนิษฐา ชูพันธ์ (2541 : 52 –54) ได้ศึกษาวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ของนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนอนุบาลหนูน้อย กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 27 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 25.25 หลังการทดลองค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี ผลปรากฏ 37.14

จงลักษณ์ ช่างปลื้ม (2541 : 136) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการวาดภาพของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการฟังนิทาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย และหญิง อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 42 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการฟังนิทาน นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์จากการทดสอบหลังการทดลองครั้งที่ 18 สูงกว่าครั้งที่ 12 และครั้งที่ 6 และครั้งที่ 12 สูงกว่าครั้งที่ 6 ด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการฟังนิทาน นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความสามารถในการวาดภาพจากการทดสอบหลังการทดลองครั้งที่ 18 สูงกว่าครั้งที่ 12 และครั้งที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

โคลแอต ซอร์ และเชอร์วูด (Cliatt, Shaw & Sherwood, 1980 : 1061 – 1064) ได้ศึกษาถึงผลการใช้คำถามอเนกนัยกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยอนุบาลโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 37 คน เป็นชาย 18 คน เป็นหญิง 19 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกเป็นเวลา 8 สัปดาห์ จากครูที่ได้รับการอบรมถึงการถามเพื่อการพัฒนาการคิดอเนกนัยมาแล้วเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอน จากครูที่สอนตามปกติทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองได้รับการทดสอบก่อนและทดสอบภายหลังในด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ ที่เป็นคำพูดและเป็นรูปภาพ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองที่ครูได้รับการฝึกอบรมให้ถามคำถามให้เด็กสามารถเกิดการคิดอเนกนัยมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญจากการวัดโดยใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นคำพูดส่วนการวัดความคิดสร้างสรรค์โดยแบบที่เป็นรูปภาพพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กอนุบาลที่ได้รับการฝึกให้คิดอเนกนัยจะสามารถเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหรือเด็กอนุบาลให้สูงขึ้นนั้น ทำได้โดย การใช้คำถาม การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การเล่นตามมุมอย่างอิสระ และการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และบทบาทของครูมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ซึ่งได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

2.1 งานวิจัยในประเทศ

จิตทนายวรรณ เตือนฉาย (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียน มีความสามารถด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติ

ชนกพร ธีรกุล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการทักษะวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบเน้นกระบวนการ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจักเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และตัดแปลงปรับปรุงสื่อ นั้น มีผลต่อความสามารถด้านทักษะทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติ

พินดา ซาดยาภา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัยโดยการสร้างเรื่องราวในกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดอย่างอิสระที่มีการสนทนาซักถามและเล่าเรื่องจากสิ่งที่พบเห็นแล้วนำมาสร้างเป็นผลงานศิลปะ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัย

2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟิลลิปส์ (Phillips, 1994) ได้ศึกษาความเข้าใจของผู้สอนการศึกษาระดับปฐมวัยในด้านกระบวนการความงามทางศิลปะและศิลปะศึกษา โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่ามีความเห็นพ้องกันในทรรศนะเกี่ยวกับการเรียนศิลปะ โดยวิธีทำการทดลองลงมือกระทำโดยตรงกับสื่อที่หลากหลาย และเน้นการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระและมีความคิดเห็นแตกต่างกันในทรรศนะเกี่ยวกับศิลปะศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ศิลปะจะมีการสอนที่เข้มงวดมากเกี่ยวกับความรู้ ความคิดรวบยอด คำศัพท์ สื่อทางศิลปะโดยตรงที่ใช้ในการสอนศิลปะก็ยังคงเป็นที่ต้องการ

ฮัทท์ (Hutt, 1981 : 181) ได้ทำการวิจัยกับเด็กอายุ 3-5 ปี ที่มีโอกาสเล่นกับของเล่นที่ต้องใช้ความคิดประดิษฐ์และรู้จักสำรวจ จากนั้นอีก 44 ปี เมื่อทำการทดลองบุคลิกภาพและความสร้างสรรค์ปรากฏว่า เด็กที่เคยเล่นกับของเล่นที่ต้องใช้ความคิดทำคะแนนได้สูงกว่าเด็กที่ไม่เคยเล่น

เคลลี (Kelly, 1986 : 32) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกตามแผนการเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นเวลา 10 สัปดาห์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยปรากฏว่า จากแบบทดสอบ ความคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปภาพของทอแรนซ์ (Torrance Figural Test of Creative Thinking) ที่ใช้วัดก่อนฝึกและหลังฝึก เด็กที่เข้าร่วมแผนการฝึกเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะกับเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมตามแผน มีค่าเฉลี่ยของความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระบบ .05 แต่ค่าเฉลี่ยของความคิดคล่องแคล่ว และความคิดยืดหยุ่นไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่เพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีผลต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ กระตุ้นส่งเสริม การค้นคว้า สำรวจ ตรวจสอบธรรมชาติต่าง ๆ สร้างเสริมประสบการณ์ คิวติเวาระห์ และสอบสวนทางวัสดุอุปกรณ์มีประสบการณ์ด้านรู้สึกสัมผัสที่เน้นถึงการใช้ประสาทสัมผัสที่เด็กพึงมีต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จึงเป็นการแสดงออกของพื้นฐานทางศิลปะที่ถ่ายทอดเชื่อมโยงเกิดความรู้และเข้าใจ เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้เต็มที่

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัส

3.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสทั้งห้าที่มีบทบาทต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กดังนี้

มณฑา ไรทิม (2544 : 59 - 60) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการวาดภาพระบายสี โดยใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามแนวคิดของ เบอร์เนช แมคคาร์ธี 4 แมท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน โรงเรียนวัดสระบัว สำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการวาดภาพระบายสีโดยใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้าของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามแนวคิดของเบอร์เนช แมคคาร์ธี 4 แมท แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการวาดภาพระบายสีจากวัสดุสัมผัส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ณัฐวรรณ ขนชัยภูมิ (2546 : 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้าในการวาดภาพและการปั้นที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 จากการทดลองพบว่า การใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการวาดภาพ และการปั้น ซึ่งสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ไม่แตกต่างกันมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นใกล้เคียงกัน

จากงานวิจัยดังกล่าว การใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการจัดกิจกรรมการสอน หรือการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ไม่ว่าจะเป็นการวาดภาพ กิจกรรมการปั้น หรือกิจกรรมทักษะดนตรี พบว่าการฝึกประสาทสัมผัสโดยใช้ศิลปะสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือนี้สามารถสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ ให้เกิดขึ้นแก่เด็กได้เป็นอย่างดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

